

□ Acht oud-Engelse poppenkastscènes

Bewerkte speeltekst van acht poppenkastscènes afkomstig uit een negentiende-eeuws beweegbaar prentenboek

Tableau de la troupe 'Punch-en-Judy-show': een amuseur public, Mr Punch met zijn vrouw *Judy*, de *baby*, de *diender/gerechtsdienaar/ordebewaker* (the Beadle), de *clown*, Shallabala de Moor, de geest van Judy en Toby de *hond*.

De afgebeelde scènes met Punch en zijn kameraden/tegenstanders zijn eeuwenoud. Zij behoren tot een internationaal repertoire. Het spel wordt met *handpoppen* gespeeld. Per land zijn er kleine variaties.

Mr Punch is de hoofdpersoon in de Engelse volkspoppenkast. Hij is in de zeventiende eeuw ontstaan uit de Italiaanse *Pulcinella*. In tegenstelling tot het witte pak van Pulcinella, is het kostuum van Punch veelkleurig. Op zijn hoofd zit een puntmuts met een belletje. Hij heeft een naar voren stekende kin en een haakneus, een hoge bult en een flinke buik. Wie hem onrecht doet, kan rekenen op een pak rammel met zijn stok.

Punch lijkt op de oud-Hollandse *Jan Klaassen*. Judy draagt een luifelmutsje, net als haar nicht *Katrijn*. Toby heeft een kraagje om de nek. Vaak wordt zijn rol gespeeld door een echte hond. Deze is erop getraind met Punch te vechten. Het dier bijt hem niet alleen in de neus, maar zet zijn tanden soms in het lijf van de pop. Hij doet daarmee ook de *poppenspeler* pijn.

□ Speeltekst

Scène I. Punch en Judy

Daar is die grappige meneer Punch,
Hij houdt ervan klappen uit te delen.
We herkennen hem aan zijn bochel,
en zijn grote rode neus.

Punch, kijk toch eens uit met wat je doet,
zo maak je de baby aan het huilen;
zwaai niet zo gevaarlijk met die grote stok,
anders sla je Judy nog een blauw oog.

Oh! Ja, we horen je zingen.
Tralala, tralali, tralala, pompom!
Zeg Punch, is dat nu echt het enige
wat je geleerd hebt te doen.

Scène II. Punch, Judy en de baby

Tralala, Judy! Liefje, schatje, mooie meid!
Ik ben zo blij je hier te zien!
Och, wat een knappe baby heb je daar!
Het is het evenbeeld van zijn vader!

Wat! Judy, moet je nu huilen?
Ja, natuurlijk – je sloeg me op mijn oog.
Ik ga maar liggen, en nu ga ik dood!
Oh, jeetje! Je hebt me op mijn hoofd
geslagen.
Ik vertel het de gerechtsdienaar,
ik ben morsdood.

Tralala, tralali, tralala, pom pom!
Judy is blij – en ik dus ook.

Scène III. Punch en de gerechtsdienaar

Maar hier is de ordebewaker,
heel snel ter plekke.
Punch, jij bent een slechterik, zei hij,
jij gaat direct met mij mee.
Meegaan met jou! Waar naartoe dan wel?

Ik gooi je achter de tralies,
want je hebt je vrouw geslagen.
En nu is zij dood.

Is dat alles, jij gekke, oude Clown?
Pas maar op, anders sla ik jou ook nog neer.
Ik zal het je betaald zetten, van je tralala,
tralali, tralala, pom pom!

Scène IV. Punch en de clown

Wie had het over de clown?
En heeft de ordebewaker neergeslagen?

Tralala, tralali, tralala, pom pom!
En wie ben jij dan wel?
Tralala, tralali, tralala, pom pom!

Draai je om en je zult het zien.
Dat zou ik leuk moeten vinden:
als ik iets zie, sla ik direct toe.

Ik laat je lekker rondspringen.
Je maakt geen schijn van kans.
Oh jee! Oh jee! Ik leg het loodje!
Ik stuur de zwarte man op je af,
hij zal je wel mores leren!

Scène V. Punch en Shallabala

Shallabala! Shallabala! Shallabala!
Meneer Punch, hoe is het met u?
Shallabalee! Shallabalee! Shallabalee!
Meneer Theepot, kom eens kijken.

Hee, waarom noem je mij Theepot?
Jouw tikken, hij ijzere staaf.

Die je zal voelen.
Het zal je goed doen.

Je zal erachter komen
hoe hout aanvoelt.
(Slaat hem neer.)

Oh, mijn hemeltje!
Jeetje!
Au, au, au!
Mij dood en begraven,
met mij nu gedaan!

Scène VI. Punch en de geest van Judy

Tralala, tralali, tralala, pom pom!
Oh! Wat zie ik daar?
Wel, Hij is een Zij maar zonder hoed.

Ik ben de geest van Judy,
dus kom met mij mee.
Nee! Ik blijf hier,
ik ben het niet me je eens.

Je moet nu meekomen,
schieet dus maar op.
Als je niet gauw weggaat,
sla ik je met mijn stok.

Nu Judy weg is, ga ik lekker slapen.
En Toby houdt de boel in de gaten.

Scène VII. Punch en Toby de hond

Woef, woef! Waf! Woef, waf, woef!
Wat doet Toby nu?
Oh! Jeetje – ik geloof,
dat hij me in mijn neus heeft gebeten.

Woef, woef!
Waf! Woef, waf, woef!
Laten we niet vechten.
Woef, woef!
Waf! Woef, waf, woef!
Toby! Toby! Toby!

Woef, woef!
Waf! Woef, waf, woef!
Wat is er, arme Toby, arm beest!
Woef, woef!
Waf! Woef, waf, woef!

Toby! To...!
Oh, mijn neus! Oh, oh!
Tralala, tralali, tralala, pom pom!

Scène VIII. Punch geeft een bedankje

Tralala, tralali, tralala, pom pom!
Tralala, tralali, tralalaaa!
Toby – mijn hondje Toby, kom,
het is tijd om te gaan.

Nou Toby, niet bijten hoor.
En je moet leren beleefd te zijn.
Goed zo hondje – kom het maar proberen.
Maak een buiging en zeg tot ziens.

Woef, woef!
Waf! Woef, waf, woef!

Het is de hoogste tijd, denk ik.
Tralala, tralali, tralala, pom pom!
Dames en heren, bedankt en
dag maar weer. Tot ziens!

Poppenspe(e)linformatiecentrum

Wilt u meer te weten komen over Mr Punch en zijn neven en nichten? Neem dan een abonnement op *Doepak*, onze *Poppenspe(e)lmuseumkruimelkrant*. Bestudeer ook eens het *poppentheater-abc* op www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl of raadpleeg de meer dan zeventuizend werken omvattende *museumbibliotheek*.

- Afbeelding: illustratie uit 'Royal Moveable Punch & Judy'. Impressum: Dean & Son, 160A Fleet St. E.C (Londen, circa 1876). Voor afbeeldingen en Engelse tekst, zie: Poppenspe(e)lplacemat (reprint) 'Royal Moveable Punch & Judy', www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/posterIVk.pdf. Digitale publicatie op www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl: klik op de groen en cursief gezette woorden voor hyperlinks. Zie ook: www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/Pamflet142.pdf ('Acht oud-Engelse poppenkastscènes'), www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/posterIVg.pdf ('Placemat met Mr Punch, zijn vrouw Judy, Toby de hond en publiek') en www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/posterIVh.pdf ('Placemat with Mr Punch, his wife Judy, their dog Toby and passersby'). Concept en tekst: *Otto van der Mieden* © (2013).

Poppenspe(e)lmuseum©

Kerkweg 38 8193 KL Vorchten NL T: +31(0)578 - 63 13 29 F: +31(0)578 - 56 06 21
www.poppenspelmuseum.nl www.poppenspelmuseum.nl/onderwijs
www.geheugenvannederland.nl/poppenspel2
www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl info@poppenspelmuseum.nl